

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Souhrn významných událostí ze světa práva

Uplynulý týden přinesl mimořádnou koncentraci událostí s dopadem na justici i advokacii. Prezident vetoval zákon o státních zaměstnancích a spor o kompetence míří k Ústavnímu soudu. Ministerstvo spravedlnosti čelí následkům úniku rodných čísel až dvou milionů lidí z testovací verze obchodního rejstříku. Výroky premiéra Andreje Babiše o soudcovské „mafii“ vyvolaly bezprecedentní reakci Soudcovské unie i České advokátní komory. K tomu Nejvyšší soud změnil judikaturu odškodňování za nezákonné stíhání a Ústavní soud posílil ochranu advokátního tajemství v daňovém řízení.

Prezidentské veto zákona o státních zaměstnancích míří k Ústavnímu soudu

Prezident Petr Pavel vetoval zákon o státních zaměstnancích a o zahraniční službě. Důvodem jsou nedostatečné připomínkové řízení a podle Hradu protiústavní omezení prezidentských pravomocí při jmenování vedoucích stálých misí. Vládní koalice chce veto přehlasovat, opozice avizuje ústavní žalobu a spor se tak přesune před Ústavní soud. Výsledek zásadně ovlivní výklad ústavních pravidel o dělbě kompetencí i stabilitu a nezávislost úřednického aparátu ve veřejné správě.

Výroky premiéra o soudcovské „mafii“ vyvolaly odpor justice i advokacie

Premiér Andrej Babiš označil část české justice za „mafii“ a v souvislosti s kauzou Čapí hnízdo mluvil o politickém procesu. Soudcovská unie jej vyzvala, aby tvrzení doložil, nebo je stáhl, a kritika zazněla i od České advokátní komory, Unie státních zástupců a předsedy pražského vrchního soudu. Právní veřejnost varuje, že nepodložená obvinění z podjatosti narušují důvěru v nezávislost soudní moci a princip dělby moci v demokratickém státě.

Ministerstvo spravedlnosti omylem zpřístupnilo rodná čísla dvou milionů lidí

V testovací verzi nového obchodního rejstříku se objevila rodná čísla až dvou milionů osob. Incident řeší Národní úřad pro kybernetickou bezpečnost i Úřad pro ochranu osobních údajů a ministerstvo přijalo okamžitá nápravná opatření. Kauza odhalila kritické nedostatky v ochraně osobních dat při digitalizaci veřejné správy. Rezortu hrozí správní sankce a případ zřejmě ovlivní bezpečnostní standardy dalších digitalizačních projektů státu, včetně chystané modernizace portálu rejstříku.

Nejvyšší soud: odškodnění za nezákonné stíhání musí zohledňovat inflaci

Nejvyšší soud změnil dosavadní judikaturu a nařídil, aby soudy při výpočtu náhrad za nezákonné trestní stíhání započítávaly inflaci. Dosud se inflace při posuzování výše odškodného běžně nezohledňovala, což výrazně snižovalo reálnou hodnotu přiznaných částek. Precedent znamená citelně vyšší kompenzace pro poškozené. Povede také k úpravě standardů odškodňovacích řízení na

úrovni soudů i Ministerstva spravedlnosti, které náhrady za stát vyplácí.

Ústavní soud posílil ochranu advokátního tajemství v daňovém řízení

Ústavní soud zrušil rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a konstatoval, že ústavní ochrana advokátní mlčenlivosti platí i v daňových sporech. Státní orgány nemohou při daňové kontrole vyžadovat detailní informace o komunikaci mezi advokátem a klientem. Klienti zároveň musí dokládat účelnost výdajů způsobem, který mlčenlivost nenarušuje. Nález jasně vymezuje limity zásahů státu do advokátního tajemství a advokacie jej vnímá jako posílení základních práv klientů i prestiže profese.

Nezapočítávání mateřské do praxe státních zástupců bylo neústavní

Ústavní soud v nálezu Pl. ÚS 4/26 zrušil část zákona o státním zastupitelství, která nezapočítávala mateřskou a rodičovskou dovolenou do doby praxe rozhodné pro platový koeficient. Úpravu označil za nepřímou diskriminaci, zejména vůči ženám, a zdůraznil princip rovnosti. Mateřská i rodičovská dovolená se nově musí započítávat do praxe pro výpočet platů v justici. Nález bude mít dopad na odměňování napříč justičními profesemi.

Nejvyšší soud odmítl plošné uchovávání komunikačních údajů

Podle Nejvyššího soudu odporuje česká úprava plošného uchovávání provozních a lokalizačních údajů všech uživatelů elektronických komunikací právu Evropské unie. Preventivní uchovávání dat bez konkrétního podezření podle soudu ohrožuje právo na soukromí a informační sebeurčení. Judikatura vytváří silný tlak na změnu legislativy o uchovávání dat. Stát bude zároveň muset řešit nápravu neoprávněných zásahů do soukromí občanů i praxi orgánů činných v trestním řízení.

ESLP: Česko odpovídá za smrt Stanislava Tomáše při policejním zásahu

Evropský soud pro lidská práva konstatoval porušení práva na život a nedostatečné vyšetření možné rasistické motivace v případě smrti Stanislava Tomáše při policejním zásahu v Teplicích v roce 2021. Česká republika musí vyplatit odškodnění. Verdikt je významným precedents pro povinnosti státu při policejních zásazích a ochranu práv menšin. Rozhodnutí ještě může přezkoumat Velký senát ESLP, stát proto zvažuje další procesní postup.

Doznání bez přítomnosti obhájce nesmí sloužit jako důkaz

Ústavní soud v reakci na verdikt ESLP zrušil část své dosavadní judikatury, podle níž bylo možné využít doznání učiněné bez přítomnosti obhájce. Nově takové doznání nesmí být použito jako důkaz, zejména pokud obviněný trpěl mentálním postižením a nebyl řádně poučen o právu na obhajobu. Nález zvyšuje ochranu procesních práv obviněných. Podtrhuje význam dostupnosti obhájce a řádného poučení od samého počátku trestního řízení.

Dítě musí být vyslyšeno i ve sporu o styk s praprarodiči

Ústavní soud rozhodl, že soudy musí zjišťovat a respektovat názor dítěte v řízeních o styku s širší rodinou, včetně praprarodičů. Zrušil rozhodnutí, která styk odmítla bez zjištění dětského názoru, a věc vrátil nižším soudům k novému projednání. Právo dítěte být slyšeno je podle nálezu nezbytnou podmínkou ochrany jeho nejlepších zájmů. Rozhodnutí ovlivní praxi opatrovnických soudů v celé oblasti rodinného práva.

Ochranné léčení nelze mechanicky prodlužovat, rozhodl Ústavní soud

Ústavní soud zrušil usnesení, která potvrzovala více než sedmnáct let trvající ústavní ochranné léčení, aniž soudy dostatečně posoudily reálné riziko pro okolí. Ústavní forma léčení smí být podle nálezu uložena jen při výrazném nebezpečí. Nelze ji prodlužovat pouze kvůli trvající duševní poruše pacienta. Nález klade důraz na osobní svobodu a proporcionalitu a významně ovlivní praxi soudů při ukládání a přezkumu ochranných opatření.

Svoboda projevu chrání i ostrý politický výrok, trest za poplašnou zprávu zrušen

Ústavní soud zrušil odsuzující rozsudek za šíření poplašné zprávy, kdy bylo trestní řízení vedeno kvůli výroku o možném vojenském útoku. Zdůraznil nutnost chránit politický projev a svobodu slova v demokratické společnosti. Trestní represe musí být u veřejné debaty krajním prostředkem. Nález má precedenční význam pro posuzování hranic svobodného projevu v trestním právu, zejména u politických a veřejných témat.

Nejvyšší správní soud zrušil povolení zvýšit hladinu Nových Mlýnů

Nejvyšší správní soud zrušil vodoprávní povolení ke zvýšení hladiny vodního díla Nové Mlýny, protože Ministerstvo zemědělství nedodrželo zákon o ochraně přírody a krajiny. K průlomu do ochrany přírody je nutné prokázat výrazně převažující veřejný zájem, což se nestalo. Rozsudek zdůrazňuje prioritu environmentální legislativy ve správních řízeních. Zásadně ovlivní poměrování veřejných zájmů v environmentálních řízeních i navazující správní praxi a judikaturu.

První žaloba na akcelerační zóny pro obnovitelné zdroje

Obec Chorušice podala k Nejvyššímu správnímu soudu první žalobu proti vládnímu vymezení akceleračních zón pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie. Žaloba podávaná přímo k NSS v první instanci je výjimečná a představuje významný test správního soudnictví. Spor se týká míry zásahu státu do územního plánování a samosprávy. Výsledek ovlivní budoucí rozhodování o autonomii obcí při realizaci státních energetických politik.

Novela trestního zákoníku zpřesní paragraf o cizích agentech

Ministerstvo spravedlnosti připravuje novelu trestního zákoníku, která zpřesní skutkovou podstatu

neoprávněné činnosti pro cizí moc. Inspiruje se přitom německou, rakouskou a francouzskou úpravou. Paragraf byl poprvé použit v aktuálním případě čínského agenta a novelizace má odstranit výkladové nejasnosti v českém prostředí. Změna má zásadní dopad na trestání špionáže a zvyšování bezpečnostních standardů v souladu s evropskou legislativní strategií.

Sněmovna schválila EET 2.0 a projednala zpřísnění trestů

Poslanecká sněmovna schválila novelu o elektronické evidenci tržeb, která rozšiřuje evidenci i na bezhotovostní platby a mění další daňová pravidla. Na mimořádné schůzi poslanci projednali také novely trestního zákoníku, včetně zpřísnění trestů za týrání v domácnosti a neplacení výživného. Kritici upozorňují, že režim EET OFF pro menší podnikatele může otevřít prostor pro úniky. Legislativní vlna významně ovlivní podnikatele i praxi trestních soudů.

Ministerstvo chystá přísnější tresty pro agresivní řidiče

Ministerstvo spravedlnosti připravuje novelu, která zpřísní sankce za vybrždování, ujíždění policii a nelegální závody. Za nejzávažnější formy agresivní jízdy budou hrozit až tři roky vězení. Opatření má zvýšit bezpečnost silničního provozu a přiblížit českou úpravu zahraničním legislativám. Návrh navazuje na rostoucí počet medializovaných případů agresivního chování za volantem a doplňuje širší revizi trestní politiky v oblasti dopravy.

Zpožděná transpozice směrnice k digitálnímu kuplířství hrozí sankcemi

Policie eviduje výrazný nárůst případů digitálního kuplířství a sexuálního vykořisťování nezletilých na uzavřených platformách a sociálních sítích. Česká legislativa se opírá o stávající trestní paragrafy, transpozice evropské směrnice o obchodování s lidmi a nucené práci se však zpožďuje. Zemi proto hrozí sankce od Evropské komise. Téma bude klíčové pro budoucí úpravy trestního zákoníku v oblasti postihu online kriminality.

Advokát pravomocně odsouzen za pokus o vraždu, test pro disciplinární praxi ČAK

Nejvyšší soud zamítl dovolání advokáta Tomáše Matouška, pravomocně odsouzeného k 13,5 roku vězení za pokus o vraždu souseda. Možnosti dalšího napadání rozsudku tím končí. Odsouzení advokáta za zvlášť závažný trestný čin je v české advokacii mimořádnou událostí. Případ má významný dopad na pověst právnické profese a bude testem disciplinární praxe České advokátní komory vůči pravomocně odsouzeným členům.

Úřední dopis je po deseti dnech doručen i bez převzetí

Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu upřesnil pravidla doručování úředních písemností. Po uplynutí deseti dnů se zásilka považuje za doručenou, i když si ji adresát nevyzvedl ani ji neotevřel. Pravidlo dopadá na úřední zásilky i datové schránky. Rozhodnutí sjednocuje praxi fikce doručení a má praktický význam pro účastníky správních i soudních řízení, kteří přebírání úředních zásilek podceňují.

Další články:

- [Platba za podíl jinou formou než penězi, primárně akciemi](#)
- [Zahraniční subvence v době úpadku: může nařízení EU o zahraničních subvencích ovlivnit českou reorganizaci?](#)
- [Nová pravidla pro ochranu obchodního tajemství od roku 2027](#)
- [Další opatření k implementaci nařízení EUDR – co bude dál?](#)
- [Předčasná odpovědnost jednatele za škodu při souběhu řízení proti dlužníkovi a jednateři](#)
- [Přijetí eura pohledem oceňování podniků: Co by se změnilo ve znalecké praxi?](#)
- [Tlačítkový zákon 2026 – novinky pro eshopy a online podnikatele](#)
- [Případ ČEZ a limity místních šetření](#)
- [K otázce zániku mandátů členů zastupitelstev obcí před komunálními volbami v roce 2026](#)
- [Když má komora sílu jednoho slona, stát má sílu deseti tisíc slonů](#)
- [Vydat, či nevydat rozhodnutí podle informačního zákona?](#)